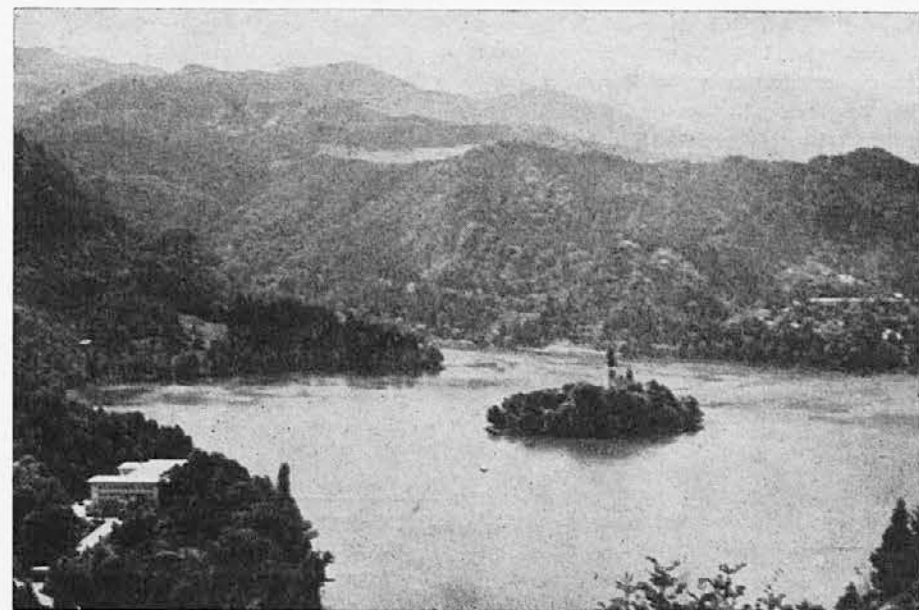

KATOLIŠKI GLAS

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE: RIVA PIAZZUTTA, 18 34170 GORIZIA - TELEFONO 0481 - 533177 - DIRETTORE RESPONSABILE: MONS. MOČNIK FRANCESCO - REGISTR. TRIBUNALE DI GORIZIA N. 5 DEL 28 - 01 - 1949 - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE - GRUPPO 11/70% AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE P. T. DI GORIZIA	UREDNIŠTVO IN UPRAVA:	Riva Piazzutta, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481 - 533177 - Telefax 533177 Poštni t/rn 11234499
TASSA RISCOSSA	ITALY		Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trieste - Trst - Tel. 040 - 414646	

Hribi, morje, jezera nas v teh vročih poletnih dneh vabijo, da se odpočijemo in naužijemo njihove lepote. Dva tedna tudi Katoliški glas ne bo izšel. Cenjenim bralcem želimo prijetne počitnice.

Razmišljanje o narodu

Danes postaja narodno vprašanje spet aktualno. Toda rešiti ga ni več mogoče na podlagi preživelih vzorcev 19. stoletja. Iskati moramo nove miselne pristope. V to smer nam pomaga razmišljanje, katerega avtor je naš sodelavec Damjan Hlede.

Iz razsula več kot polstoletne marksistično-leninistične zaverovanosti, zadržanih in slepote, iz katerega so vzhodnoevropske države v preteklem letu dvignile svoj pogled ter zavestno vstale k novemu življenju, je vzniknil poleg problema gospodarstva tudi problem narodnosti. To je sicer razumljivo, saj so levičarski režimi pojem in samo bistvo naroda podredili ideologiji, s tem pa narod razosebili in izničili.

NAROD — IDEJA?

Vprašanje, ki se mi poraja ob nemirih, ki jih je ta problem sprožil predvsem v Sovjetski zvezi, pa je naslednje: v kakšne narode ta ljudstva vstajajo? Po kakšnem idealu naroda se gledujejo?

Mislim, da žal nimajo prevelike izbire, saj je pojem naroda tudi na »naprednem« Zahodu v osnovi popačen. Tukaj se namreč narod pojmuje le kot ideja. V bistvu je le neka vzvišena, a posplošena in ponarejena projekcija tistih temeljnih vrednot, ki narod določajo in opredeljujejo. Na splošno lahko ta postopek imenujemo »ideologizacija«: narod kot ideja, na katero se vsi sklicujejo, češ da se trudijo za njegov blagor; narod kot sredstvo in obenem opravičilo tekmovalnosti, gospodarskega imperializma, zadržega nacionalizma.

VPRAŠANJE NARODA — VPRAŠANJE CLOVEKA

Skratka, o narodu (in narodnosti) se govori vse bolj brezosebno, brez vsakega poudarka na njegovem osnovnem sestavnem elementu, ki je človek-oseba. Slovenski pisatelj Marjan Rožanc pravi, da »je narodnost avtentična posoda posameznikovega duha. Duh pa je tisti, ki narodnost presega«. Vprašanje naroda je pravzaprav vprašanje človeka, ki zavrača duhovni gnosticizem (razprtost med dušo in telesom), ker je v človeku prisoten tudi Sv. Duh.

Tudi naroda ne moreta sestavljati samo duša in telo. Ni dovolj zgolj čustvena navezanost posameznika na nacionalno jedro-celoto (duša), niti na sam prostor, kjer se to jedro uresničuje (telo-ozemlje). »Duh je tisti, ki narodnost presega,« ker je obenem njegov sestavni in odredilni element. Preko njega se sam Bog daje tudi narodu v delež. Narod, ki hoče svojo resničnost v celoti zaživeti, mora to božjo Ljubezen deliti z drugimi. Za to pa je potrebna odprtost. Znani ruski filmski režiser Tarkovskij pravi: »Če hočemo svetu nekaj povedati, ga moramo ljubiti.« Ljubezen pa je daritev, zastojnska žrtev, oltar.

NAROD IN OSEBA

Narodu je treba vrniti dostojanstvo osebe. Kocbek pravi, da je bistvo naroda »v zavesti njegovih členov, da pripadajo določeni človeški skupini, njenemu skupnostnemu občutju in skupnostni volji«. Skupnostno občutje in volja ne moreta biti zgolj seštevek vseh posameznih občutij in volj, ker bi le-te nujno prišle v medsebojni konflikt, ampak predstavljata nekaj tretjega, višjega in celostnejšega, kar nujno upošteva vsako različnost, iz nje pa gradi skupno narodno bistvo. Tako pojmovanje nujno vsebuje demokratično, pluralistično družbo. Narod v tem smislu pravzaprav pooseblja mater, ki sprejema in združuje vse svoje sinove, pa naj si bodo po svetovnem nazoru še tako različni. Z ljubeznijo usmerja vse njihove struge v enovit, bister tok, ki vodi skupno usodo in obenem vse posamezne k istemu cilju: odrešenju. V tem smislu je narod lahko oseba-načelo sprejemanja, srečanja, edinstvi in odrešilne vsepovezanosti.

Svet slovenskih organizacij pred novimi nalogami

Z aprilskimi volitvami v Sloveniji in z umestitvijo nove pluralistične slovenske vlade so tudi na tej strani meje padle številne politične in ideološke pregrade, ki so v marsičem močno pogojevale naše javno življenje tudi v kulturi.

Spremembe v Sloveniji morajo dati tudi nam novega zagona in nam omogočiti kvalitetnejši pristop h kulturnim problemom. Seveda bo to mogoče, ko bo novi položaj prišel močnejše do izraza. Dosedaj namreč še ni zaznati velikih učinkov aprilskih in majskih dogodkov v Sloveniji, ker se prejšnje strukture še niso spremenile, nove pa še niso nastale. Veliko vprašanje je seveda, kako bo mogoče vse to upravljati ob dejstvu, da večji del oblasti ima svoj formalni sedež še vedno v Beogradu.

Spremembe pravzaprav malo občutimo tudi na tej strani meje, saj so levičarski krogi, zaprepaščeni nad propadanjem socializma v vseh državah vzhodne Evrope, reagirali nekako užaljeno tudi na spremembe v Sloveniji in se zdaj zelo kislno držijo, ker bodo pač morali upoštevati novi sistem.

Demokratizacija je presenetila vse, še zlasti SKGZ, ki je ob siceršnji ideološki in politični ubogljivosti do Ljubljane delala pri nas, kar je hotela. Ideološki vzroki ubogljivosti so zdaj odpadli, toda SKGZ hoče postati pluralistična, da bi se naprej lahko zastopala zamejske Slovenice kot edina krovna, nadstrankarska in privilegirana organizacija.

V ta namen napoveduje spremembo statuta, si popravlja fasado, vabi v svojo sre-

Teško utiranje poti slovenski suverenosti

Novic iz Slovenije ne bi povezovali z iraškim napadom na Kuvajt, če ob tem ne bi prišlo do komaj opaznega dogodka, ki pa potrjuje odločenost slovenske vlade, da okrepi slovensko suverenost. Slovenski zunanji minister Rupel je namreč dan po iraškem napadu objavil sporočilo, »da so vsi naši državljani živi in na varnem«. Takšna sporočila je ob podobnih prilikah doslej dajalo le zvezno jugoslovansko zunanje ministrstvo.

Tudi Peterletov rimski obisk bi smeli oceniti kot uspešen in utegne prineseti vsaj samostojno slovensko škofovsko konferenco, papeževga obiska pa verjetno še ne. Italija ostaja vsekakor bolj previdna: Andreotti je sicer sprejel povabilo krščanskih demokratov iz Slovenije (torej ne vlade), medtem ko De Michelis »zaradi prevelikih obveznosti ne bo mogel priti« na septembrsko odprtje italijanskega konzulata v Ljubljani, kar pomeni, da ostajajo zvesti že izpeti formuli o enotni Jugoslaviji.

ZMEDIEN POLOŽAJ V JUGOSLAVIJI

Ta pa postaja vse bolj konfuzen. Zdaj je jugoslovanski premier Marković uresničil napovedano dejanje in ustanovil svojo jugoslovansko stranko reform ter ji napovedal zmago na jugoslovanskih volitvah, ki naj bi bile jeseni. Pri tem pa ni povsem jasno (kljub zatrdilom), ali si more premier v enostrankarskem režimu dovoliti tak precedens na pragu (?) demokratičnih volitev, še posebej, ker ni prepričljivo ali stranko ustanavlja kot državljani ali kot premier. Seveda ni niti približno jasno, kako naj bi v večnacionalni državi volili večstrankarski parlament, saj je vse državna stranka utopija. Sedanji parlament pa je tik pred razpadom zavoljo razprtij glede državnega odkupa rekordne letine pšenice. Za odkup celotne letine po cenah, kakršne zahtevata Srbija in Vojvodina, bi namreč morali natiskati več denarja, saj ga jugoslovanske banke ne premorejo.

do ljudi in organizacije, ki nasedajo in še marsikaj drugega. Skratka, izkoriščena neinicijativnost in negibnost drugih komponent našega življenja, ki imajo svoje načrte in programe tako v kulturi kot v politiki in gospodarstvu in katerih dostojanstvo in zasluge so toliko večje, kolikor so dozdej bile v celoti odrinjene, čeprav v svoji zvestobi slovenstvu niso nikoli bile v drugi vrsti.

Ta problematika je bila močno prisotna na zadnji seji odbora Sveta slovenskih organizacij (SSO), na kateri so govorili zlasti o novih nalogah SSO v novih razmerah, o novih možnostih, o vrsti organizacijskih vprašanj ter o kratkoročnih programih, med katerimi velja omeniti predvsem Koroške dneve na Primorskem, ki so spet na dnevnem redu na začetku jeseni. Odbor je tudi določil, da bo SSO imel v drugi polovici oktobra svoj redni občni zbor in že zdaj odbor vabi včlanjena društva, naj se nanj pripravijo.

Sovjetsko-ameriški razgovori o Sibiriji

V Irkutsku sta se srečala na delovnem sestanku zunanja ministra ZDA Baker in ZSSR Sevarnadze. Razpravljala sta o raznih pomembnih vprašanjih zunanje politike in medsebojnih odnosov. Slo je tudi za določitev novega vrhunjskega srečanja med Bushem in Gorbačovom. Vsekakor pa nista še javila ne kraja ne datuma tega novega sestanka med Belo hišo in Kremlijem. Kaže pa, da bo do njega prišlo še v teku tega leta.

DEJAVNOST SLOVENSKE SKUPSCINE

Slovenska skupščina je minule dni v javno razpravo predložila osnutek amandmajev k obstoječi ustavi Slovenije. Gre predvsem za amandmaje, ki dajejo prednost slovenski ustavi, zakonom in predpisom pred zveznimi, kadar so si ti v nasprotju in pa za samostojno urejanje zadev glede vojaške obveznosti in enot teritorialne obrambe.

Ti amandmaji naj bi (kljub temu, da se napoveduje nova slovenska ustava) bili

potrebni za prehodno obdobje. O amandmajih bo slovenski parlament odločal jeseni, saj se zdaj začenjajo skupščinske počitnice.

Na počitnicah pa je tudi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle. V nedeljo 5. avgusta se je najprej udeležil srečanja slovenskih krščanskih izseljencev na Sv. Višarjah, nato pa je z nekaj prijatelji nadaljeval svojo kolesarsko počitnikovanje po zamejstvu, kar počne že vrsto let. O tem kaj več prihodnjič. **Leon Marc**

Pentagonala v Benetkah

V našem srednjeevropskem in jadranskem prostoru imamo že dalj časa razne koordinacijske ustanove med deželami in republikami raznih držav tega zemljepisnega območja. Tako posebej zveza Alpe-Jadran, ki že vrsto let povezuje med seboj dežele in republike kot so Furlanija-Juljska krajina, Veneto, Lombardija, Tridentinska-Južna Tirolska, Slovenija, Hrvatska, Koroška, Štajerska, pa še Bavarska itd. Vse to je dalo že veliko sadov na meddržavnem polju in utrdilo vezi zlasti med nekdanjimi področji habsburške monarhije.

Z novim stanjem v vzhodni Evropi pa je prišlo še do razširitev in novih pobud. Madžarska je sicer že kot opazovalka sodelovala v skupnosti Alpe-Jadran z eno svojih dežel. Sedaj pa je vse to našlo nove razsežnosti in možnosti za še širši srednjeevropski dialog. V Benetkah se je pravkar zaključilo zasedanje petih držav Srednje Evrope oz. Jadrana, kar je tehnično dobilo ime »Pentagonala«. Pri tem sodelujejo Italija (sedaj gostitelj zborovanja), Jugoslavija, Avstrija, Madžarska in Češkoslovaška. Na tem prvem (rekli bi lahko zgodovinskem) zasedanju so sodelovali predsedniki vlad in zunanji ministri omenjenih držav. Rimsko vlado sta zastopala ministrski podpredsednik Martelli (predsednik Andreotti je bil zadržan v pomembni parlamentarni razpravi) in zunanji minister De Michelis, Jugoslavijo predsednik zvezne vlade Marković in zunanji minister Lončar (prisoten pa je bil tudi slovenski zunanji minister Rupel), sodelovali so še češkoslovaški premier Calfa, madžarski premier Antal in avstrijski kancler Vranitzky s svojimi zunanjskimi ministri.

Beneško srečanje je gotovo imelo svoj uspeh. Tudi za samo državo-gostiteljico. Londonski »Times« je med drugim izid sestanka označil kot triumf za predsednika Andreottija (tudi če opravičeno odsotnega). Pri tem je britanski dnevnik zapisal, da velja Andreotti (tudi če sicer ne more v vsem tekmovali s kanclerjem Kohlom) za enega najspretnjših evropskih diplomatov. Dodal je še, da je lahko vse to poučno tudi za britansko predsednico vlade Thatcherjevo, ki se vedno boji Nemcev — beneški sestanek pa je povsem obšel bonnsko vlado, čeprav ni šel proti nji...

Kaj so vse sklenili na sestanku v lagunski prestolnici? Dogovorili so se med drugim o raznih področjih medsebojnega sodelovanja. Tako zlasti za nove prometne zveze med glavnimi središči Srednje Evrope (recimo povečanje prometa na liniji Trst-Zagreb-Budimpešta). Nato potenciranje rečne plovbe (Donava). Posamezne države-udeležence je zlasti zanimalo gospodarsko sodelovanje (recimo Jugoslavija) ali pa odpiranje k evropskim ustanovam (Madžarska). Avstrija in Češkoslovaška sta med drugim poudarjali središčnost njunih področij, itd.

Prihodnji sestanek »Pentagonale« bo drugo leto v Dubrovniku. Za to ima torej sedaj Jugoslavija pomembno vlogo gostitelja in političnega spremljevalca tega srednjeevropsko-jadranskega procesa. Prav gotovo bo med tem prišlo še do novih pobud in možnih korakov na področju tega

sodelovanja. Vse udeležence beneškega srečanja pa so poudarile, da ta skupni nastop tako različnih držav (Italija v NATO in v EGS, Avstrija je nevtralna, Jugoslavija neuvrščena, Madžarska in Češkoslovaška pa sta v Varšavskem paktu in v COMECON-u) pomeni bogat prispevek k uveljavljanju načel helsinške konference o miru in varnosti v Evropi.

Irak napadel Kuvajt

Prejšnji teden je iraška vojska nepričakovano napadla kuvajtski emirat, eno najbogatejših (čeprav malih) držav v Perzijskem zalivu in enega glavnih petrolejskih virov. Kuvajt je takoj zaprosil za pomoč ZDA, ki pa so ostale vojaško nevtralne, čeprav z odločno obsodbo iraškega napada. V glavnem vse države ostro obsojajo vojaški nastop Bagdada, ki se v tem okviru želi ne le polastiti ogromnega petrolejskega bogastva, ampak tudi razširiti svojo politično in vojaško nadvlado na Bliznjem vzhodu in še naprej v arabskem svetu.

Zakon o radioteleviziji

Italijanski parlament je po dolgih in mučnih pogajanjih končno le odobril toliko pričakovani zakon o ureditvi radiotelevizijske in informativne službe v državi. Zakon sicer še zdaleč ni popoln, zapolnjuje pa vrzel v italijanski zakonodaji, ki je postajala že nevdružna.

Odobritev zakona ni bila lahka. Izsilili so jo v prvi vrsti socialisti, katerim se je zaradi ljubege miru v vladni koaliciji pridružila še večina Krščanske demokracije. Razen komunistov in misovcev pa se je zakonu postavila po robu demokratska leвица z De Mito na čelu, češ da je izdelan po meri podjetnika Berlusconi, mrena socialistične stranke. Med razpravo v parlamentu je tako odstopilo pet ministrov, ki so pripadali krščansko-demokratski levice.

Resnica je, da kljub predvidenim omejitvam — ki pa bodo stopile v veljavo šele čez nekaj let — niti sprejeti zakon na bo bistveno zmanjšal vsiljivost in skrajne skomercializiranosti zasebnih televizijskih in radijskih postaj, katerim so izpostavljeni zlasti otroci in odrasčajoča mladina.

Evropski katoliški študentje v Sloveniji

Medškofijski odbor za študente (ustanova slovenske Cerkve, ki ima na skrbi pastoralo študentov), ki je član Mednarodne zveze katoliških študentov s sedežem v Bruslju, je letos v planinski koči nad Ravnami na Koroškem pripravil poletni tabor dijakov in študentov iz vse Evrope. Katoliška mladina bo razmišljala o mednarodni solidarnosti, večji del časa pa bo namenjen prijetnim počitnicam v čudovitih koroških gozdovih. Udeležence bo sprejel tudi ljubljanski župan, krščanski demokrat Jože Štregar.

Tovrstni poletni tabori potekajo vsako leto v eni izmed evropskih držav, letos pa je prvič, da je bil pripravljen v eni izmed t.i. »vzhodnih« držav.

V PROTITOKU

Zapis ob »krivdi in grehu«

Počitnice so pomembno obdobje v našem življenju. Lahko jih preživimo v veseli družbi ob morju, nudijo pa nam lahko trenutke miru in tišine v naravi, ki jih drugače redkokdaj doživimo. Tako moremo vzeti v roke tudi kako bolj zahtevno branje, saj nas že kratek sprehod po gozdu vabi k razmišljanju.

Tako sem začela prebrati kratko razpravo Spomenke Hribar, te velike Slovenke, »Krivda in greh«. Kupila sem jo v Kočevskem Rogu ob pogrebni maši za pokojne dobromarce. Izdal jo je Roman Lejak, ki ima velike zasluge, da so Slovenci v matični Sloveniji spoznali tudi drugi del resnice o naši polpretekli zgodovini. Moti pa me, da se ponatiskujejo knjige, ki so bile do pred kratkim prepovedane, brez navedb in opomb.

Naj takoj povem, da ne nameravam govoriti ne o narodni spravi ne o bratomorni vojni. K razmišljanju me je pritegnilo predvsem poglavje, ki govori o Kocbekovem pogledu na vest in tako imenovano »blaženo krivdo«. Vprašanje vesti je vedno aktualno in obravnavano vprašanje. Trditve, da se mora človek ravnati po vesti, da je treba svojo vest pravilno izoblikovati, so vsem dobro znane. Toda, kaj je vest? Ali ljudem različnih kultur govori vest enako? Je vest pogojena od okolja, kulture in časa, v katerem človek živi?

Kocbek se je s tem veliko ukvarjal in Spomenka Hribar nam v skrčeni, a zelo jasni obliki poda njegove najpomembnejše misli o tem vprašanju. Kocbek se zaveda, da je postavljen pred najpomembnejše življenjske odločitve. Pri graditvi sveta za Kocbeka »najhujši zločin ni v dejanju, temveč v opuščanju«. Torej dejanje je prvo, čeprav Kocbek ne zanika, da je tudi tisti, ki se ob tem pregreši zoper bližnjika, kriv, toda ta krivda je drugačna od krivde opuščanja dejanja: to je blažena krivda.

Kako pa je z vestjo? Kocbek jo imenuje »satan modernega časa«. Takole pravi: »Pojdi od mene, skušnjavec, moderni in zvit skušnjavec. Odevaš se v čisto obleko prividov, ogrinjaš se v hladno brezmadežnost. Tvoj šepet pomeni slabokrvnost tvoje resnice. Tvoj idealizem in spiritualizem sta krinka, ki z njo človeka odvajajo od dejanja in od odrešenja. Ti si satan modernega časa. Preklet človekov sovražnik si, zaukazano ti je, da

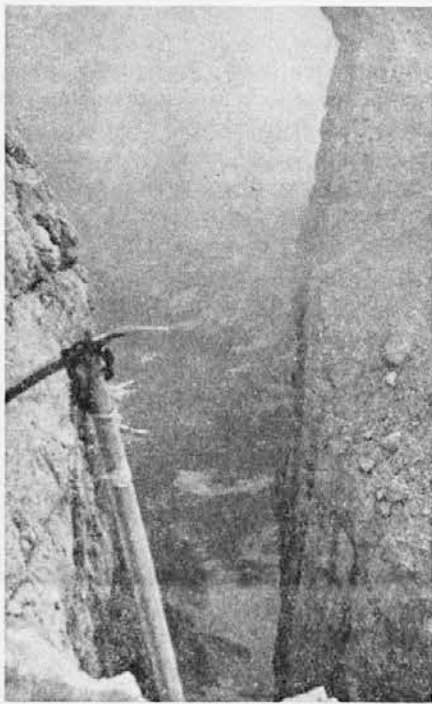
mešaš karte.«

Ni moj namen napisati poglobljene razprave o tem, Kocbeka premalo poznam, da bi bila kos tako zahtevni nalogi, vendar me njegovo razmišljanje ne prepriča, saj od teh razmišljanj vodi lahko zelo kratka pot do revolucionarnih vizij raznih političnih ekstremističnih organizacij danes. (Tudi nekateri rdeči brigadisti so izjavili, da so delali po vestih!)

Mojo pozornost je pritegnila prav Kocbekovo »negativno« mnenje o vesti, ki je zame nerazumljiva. Zanj je vest odeta z idealizmom in spiritualizmom, vest kliče človeka iz kolektivnosti v dragoceno samoto človeškega duha. Torej vest pravi človeku, da je duhovno bitje, da mora težiti k popolnosti, da je pred zgodovino sam in le iz globočine srca vodi pot do Resnice. Ko se človek preda svojemu najintimnejšemu bistvu, ko je razgaljen sam pred seboj, je pripravljen prisluhniti tudi božji govorici.

Ne zanima me torej toliko ustvarjanje velike zgodovine, pač pa odnos, ki ga ima človek kot enkratno bitje do sveta in sočloveka. Človek se uresničuje predvsem v ljubezni, v Jezusovi zapovedi: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.

N. M.

Hribi vabijo

DUHOVNA MISEL ZA PRAZNIK MARIJINEGA VNEBOVZETJA

»Blagor ji, ki je verovala...« (Lk 1, 45)

Vsi imamo možnost, da bomo vstali k novemu življenju. »Vendar vsak po vrsti: Najprej kot prvenec Kristus, potem pa tisti, ki bodo Kristusovi ob njegovem prihodu« (1 Kor 15, 23). Tako apostol Pavel.

Med tistimi, ki so na poseben in neponovljiv način Kristusovi, je prav gotovo njegova mati Marija — ona, ki ga je sprejela, rodila svetu, z njim živela, molila in skupaj s Sinom trpela pod križem. Zaradi tega je bila vredna milosti, da je takoj po zemeljski smrti stopila z dušo in telesom v nebeško slavo. Njej ni bilo potrebno čakati na poslednjo sodbo in vstajenje telesa ob koncu časov, kot moramo drugi ljudje. To prepričanje je že zelo staro. Kot resnico vere je Marijino vnebovzetje proglasil šele papež Pij XII. leta 1950.

Tako je Marija, seveda drugače kot Jezus, prva deležna vstajenja. Po njej je Bog pokazal, kakšna bo usoda vse Cerkve. Na Marijo in poveličano Cerkev misli apostol Janez, ko v svojem Razodetju piše o »ženi, ogrnjeni s soncem, in luni pod njenimi nogami, na njeni glavi pa venec dvanajstih zvezd« (prim. Rz 12, 1).

Na Mariji je hotel Bog pokazati veličino Jezusovega odrešenjskega dela in slavo, ki jo bo deležen tisti, ki se mu bo popolnoma prepustil. Tako je Marija postala zgled poti, ki jo moramo kristjani prehoditi, da dosežemo cilj. Ta pot je pri Mariji vsa v znamenju globoke in trdne vere, pripravljenosti prisluhniti božji besedi in po njej živeti, predanosti božji volji, zvestobe in ponižnosti.

»Blagor ji, ki je verovala.« Marija je verovala — vedno. Njen »zgodil se« mora postati naš vsakdanji »da« Bogu in njegovi učlovečeni Besedi — Jezusu Kristusu.

MILAN NEMAC

Razgovor s škofovim vikarjem v Trstu, dr. Loizetom Škerlom

Slovenski narod doživlja v zadnjem času vsestransko prenovu. Ta prenova ni le politična v smislu demokracije in ekonomska v smislu tržnega gospodarstva, temveč zajema tudi globlje razsežnosti, npr. osvežitev narodne zavesti, pa tudi globoko človeško vizijo sprave, ki je v svojem temelju krščanska vrednota. Ti procesi, ki so se sprožili v Sloveniji, bodo prej ali slej vplivali tudi na odnose pri nas tostran meje. Verno slovensko občestvo se v teh pomembnih časih ne more zadovoljiti z vlogo pasivnega opazovalca, v življenje mora posegati aktivno in zavestno. To gotovo ni lahko, saj se dan za dnem soočamo s težavami, ki nam jih povzročajo čedalje izrazitejše razkristjanjenje, pa tudi manjšinski položaj. O vsem tem, pa še o drugem, smo vprašali za mnenje slovenskega škofovega vikarja v Trstu, dr. Loizeta Škerla.

Kako presojate razvoj dogodkov v Sloveniji (npr. prizadevanja za narodno spravo) in vlogo Cerkve v novem času? Kako mislite, naj bi »slovenska pomlad« vplivala na zamejstvo?

Odgovarjam kar z besedami ljubljanskega nadškofa dr. Šuštarja: »Cerkve v Sloveniji si prizadeva, da bi v spreminjenih razmerah prispevala, in to na vseh področjih, h graditvi boljše prihodnosti v Sloveniji sami kakor tudi v Jugoslaviji. Zaveda se, da ima izredno velike naloge. Trenutno je naša skrb sprava med različnimi ljudmi, utrjevanje upanja in zaupanja ter mirnega sožitja v enakopravnosti in svobodi. Odkar dobiva Cerkev več možnosti, da se uveljavi v političnem in javnem življenju, spodbujamo kristjane, naj pogumno prevzemajo naloge v političnem, gospodarskem in javnem življenju, kjer so bili doslej odrinjeni na rob. Politična dejavnost pa je stvar laikov. Duhovniki naj vsem brez razlike politične pripadnosti oznanjajo evangelij, nesebično služijo Bogu in ljudem. V novih političnih razmerah pa se bomo v demokratičnem razvoju vsi morali še veliko učiti in naučiti. Prehod iz dosedanjega položaja v čim boljše demokratično družbo za nikogar ni lahek. Predvsem primanjkuje sposobnih, dovolj izobraženih in izkušenih javnih delavcev in politikov.« (Dom 31.7.)

Na svojem prvem uradnem obisku v Trstu se je novi minister za Slovence zunan RS, prof. Dular, pogovoril tudi s slovenskimi duhovniki. Kako ocenjujete to srečanje in kaj si obetate od novih odnosov z Republiko Slovenijo?

Prof. Dular nas je prišel obiskat na Repentabor. Na ta obisk nismo bili pripravljani, a kljub temu je razgovor lepo potekel. Bil je vsekakor koristen. Jaz sam sem mu predložil skrb in težave naše duhovščine, ki se leta in leta trudi za slovensko stvar, pa je bilo njeno delo ne samo podcenjevano, ampak tudi osovraženo in ovirano. Zelo poniževalno je, če naš tisk, za katerega veliko žrtvujemo, ne sme v Slovenijo, češ da je... Bil pa je šele prvi korak. Pričakujemo večje razumevanje.

Verni Slovenci v Italiji se radi predajamo malodušju, zlasti ko opažamo, da nas je vedno manj, da nimamo novih duhovniških poklicev, da so naši domovi prazni, da naša društva in zbori šepajo, da smo slabo med seboj povezani itd. Je stanje res tako dramatično, ali vidite poleg vsega tega tudi kaka znamenja novega upanja, da morda imamo le še kaj povedati naši narodni skupnosti v Italiji?

Anton Pust

Dr. Loizeta Škerla

Ne pretiravajmo z malodušjem. Smo pač otroci našega časa. Bodimo veseli, da lahko delamo v tem kraju in v tem času. Bodimo pa bolj povezani in delajmo drug z drugim in drug za drugega. Kristjan mora vedno oznanjati božji nauk. Sejemo in bomo sejali. In to naj ostane brez sadov?

Med slovenskimi verniki na Tržaškem se že dalj časa govori o potrebi vsestranske preнове. Skupina laikov je organizirala že lepo število t.i. srečanj za prenovu. Sedaj pa se je ustanovil tudi poseben odbor, ki naj bi pripravil širše cerkveno zborovanje, na katerem naj bi se pogovorili o stanju in problemih našega krščanskega občestva. Katera so po vašem mnenju najresnejša vprašanja, o katerih bi se morali pogovoriti in se do njih opredeliti na omenjenem zborovanju?

Veseli smo, da je skupina laikov šla na to pot. Gospod škof je to pobudo odobrila in imenoval odbor. Sedaj iščemo pravo pot za uresničitev te pobude za prenovu. Ni mi še popolnoma jasno, kako naj bi se vse razvijalo in kaj naj bi s tem dosegli. Najprej je treba pripraviti kritično in jasno analizo našega položaja. Delno je to že narejeno. Ugotoviti moramo, kaj lahko ukrenemo, kako naj čim več ljudi navdušimo, kako naj narodno zavest okrepimo. Jasno in točno, brez sanjarjenja.

S Tržaško so povezani čedalje hujši dušnopastirski problemi. Ni več mogoče kriti vseh postojank. Župniji je veliko, vsi Slovenci na Tržaškem skupaj pa najbrž le za malo presegamo število vernikov v eni sami veliki rimski (ali tudi ljubljanski) župniji. Sedaj so npr. na dnevnem redu Općine. Nekateri openski župljani se zaskrbljeni sprašujejo, kako bo njihova župnija v bodoče urejena. Kako iz zagate? Kakšni so vaši pogledi na bodoče dušnopastirsko delovanje med Slovenci na Tržaškem?

Glede Općin povem sledeče. Gospoda škofa zelo skrbi, kako bi poskrbel duhovnike za slovenske vernike. Moli, prosi in išče. V tem iskanju se je pokazala možnost, da bi slovenski salezijanci prevzeli skrb tudi za opensko župnijo in s svojimi močmi vodili slovenske in italijanske vernike. Imajo že Trebče, Repentabor in Marianišče. V teku so pogajanja in g. škof je slovenskim salezijancem že predložil načrt za prevzem župnije in za dušnopastirsko delo. In to za daljšo dobo. Ali naj to možnost, to rešitev odklonimo? S 15. septembrom bodo slovenski frančiškani zapustili Prosek, češ da nimajo potrebnih redovnikov. Obljubljajo, da se bodo vrnil čez nekaj let. Ali

Potovanje v Skandinavijo

V torek 31. julija se je vseh 56 udeležencev potovanja po Skandinaviji srečno vrnilo domov. Na osemdnevem potovanju smo si ogledali tri prestolnice: Kopenhagen, Oslo in Stockholm ter njihovo okolico z gradovi, jezeri in parki. Videli smo tudi priče nekdanjega delovanja katoliške Cerkve, razcvet umetnosti do reformacije in utrditev nove državne vere po reformaciji vse do danes.

Potovanje je bilo prijetno in vreme prav poletno, razen predzadnjega dne, ko je nekoliko deževalo, kar pa ni motilo našega bivanja na Švedskem. Imeli smo prijazna soferja in vodiča, kateremu sta pomagala naš vodja dr. Jože Markuž in g. Božo Rustja. Potovalna agencija IOT je dovolj skrbno opravila tehnično plat potovanja. Ob koncu smo se menili, da bi prihodnje leto obiskali stara ruska mesta ter sodobni prestolnici Moskvo in Leningrad. Podrobnejši opis potovanja bomo objavili po poletnem premoru. - JM

(...) toda strastna želja, da bi zavpila »saj sem ti rekla«, je pregazila vso resnico in vsa čustva. Te vrste želja je namreč najmočnejša, kar jih je danih človeku (...) (Giuseppe Tomasi di Lampedusa, Il Gattopardo)

UTRIP CERKVE

P. Emilien Tardif v Ljubljani

Predsedoval bo molitvenemu srečanju v Ljubljani od 31. avgusta do 2. septembra. Ker je predvidena množična udeležba, se bo srečanje odvijalo na stadionu v Šiški.

Sporod: v petek 31.8. od 15. do 20. ure; v soboto 1.9. od 8. do 20. ure; v nedeljo 2.9. od 8. do 17. ure. Vsak dan ob zaključku sv. maša z molitvijo za bolnike.

Organizator je p. dr. Marijan Šef. Osrednja privlačnost tega srečanja je seveda 61-letni p. Emilien Tardif, misijonar iz Kanade, avtor knjige »Kristus živi«. Prevedena je v 14 jezikov in je izšla v milijonih izvodov.

»Jaz ne ozdravljam in sploh ne delam nikakih čudežev.« je izjavil p. Tardif. »Vse, kar imam, je dar spoznanja, ki sem ga prejel po ozdravljenju od težke bolezni na pljučih, po mnenju zdravnikov — neozdravljive.«

Pred kratkim se je p. Tardif mudil v Milanu v baziliki sv. Evstahija. Med skupno molitvijo so bila številna ozdravljenja. P. Tardif je izjavil: »Pri Bogu ni nič nemogoče. Saj nas Jezus v evangeliju vabi: Prosite in se vam bo dalo, trkajte in se vam bo odprlo. Molili smo in nas je uslišal. Gospod živi in je sredi med nami. Ozdravljenja so znamenja njegove navzočnosti, da pomnoži našo vero.«

Po mnenju p. Tardifa je ozdravljenje predvsem izkustvo vere, ki ga je bila deležna celotna skupnost. P. Tardif noče, da bi ga smatrali za čudežnega zdravnika. »Samo nevredno orodje sem v Njegovih rokah. Najprej je On mene ozdravil, potem mi je dal nalogo, da pričujem o Njem, da živi sredi med nami in ozdravlja, kot je to delal v Palestini.«

Srečanje je odprto vsem.

Kamenčki

Vsaj lahko mirno spimo

Predsednici Vrhovnega sodišča Slovenije je bilo baje s strani slovenske vlade »svetovano«, naj se »iz zdravstvenih razlogov« umakne z odgovornega položaja, saj da je bila preveč kompromitirana s prejšnjo oblastjo. Obdolžena sodnica ne le da ni poslušala nasveta, marveč se je še bolj trmasto uprla in z zadevo nemudoma seznanila javnost. Po mnenju slovenskih javnih občil naj bi dogodek dokazoval, kako uporabljata Demosova vlada enake metode kot njena komunistična predhodnica.

Ne bo držalo. Ravno nasprotno je res: vsa stvar je prepričljiv pokazatelj uveljavitve demokracije na Slovenskem. Dokaz: sodnica ponoči mirno spi in se kljub svoji zgovornosti nič ne boji nenapovedanih obiskovalcev v zgodnjih jutranjih urah.

Saj, nič boljši ne bomo postali Slovenci z demokracijo. A vsaj spali bomo lahko mirno. In to da ni veliko?

(Ž+Š)

ne bi bilo lepo, če bi na Tržaškem imeli skupnost slovenskih frančiškanov? Kaj pa g. župnik Žerjal? Ta naj bi prevzel župnijo Prosek.

Kakšni so moji pogledi na bodočnost? Ta je v rokah božje previdnosti.

(Pogovarjal se je Tomaž Simčič)

DRAGA

DRAGA doživlja svojo 25-letnico. To je pomemben jubilej za ustanovo, ki je nastala kot poskus preobujanja naše zaspane zamejskosti v širšo vseslovensko problematiko in kot poskus ohranjanja neke demokratičnosti, ki ni nikoli pogrnala globokih korenin na slovenskih tleh.

V teh dveh desetletjih in pol je Draga postala pomembno stičišče ljudi in idej, prostor izmenjave mnenj in stališč, kraj obravnavanja strategij in taktik za uveljavitev manjšinskih zahtev, priložnost za širjenje disidentskih idej, ki so si zdaj priborile državljansko pravico tudi v Sloveniji.

Prav to dokazuje, kako prav je imela DRAGA, oziroma kako pravilna je bila pot, ki jo je izbral njen ustanovitelj Jože Peterlin in drugi, ki so mu stali ob strani, ko so si zamislili to dozdan edino tako pobudo v našem slovenskem prostoru.

To nenadomestljivo vlogo Drage bodo proslavili na letošnjih študijskih dneh, glavna priložnost pa bo na nedeljskem popoldanskem srečanju, ko je najavljena tudi prisotnost predsednika deželne odbora Furlanije-Juljske krajine Biasuttija in predsednika slovenske vlade Peterleta.

DRUŠTVO SLOV. IZOBRAŽENCEV TRST

Jubilejna

»DRAGA 90«

XXV. ŠTUDIJSKI DNEVI »DRAGA 90«

31. avgusta, 1. in 2. septembra 1990 v parku Finžgarjevega doma na Opčinah Petek, 31. avgusta

17.00 Predstavitev letošnje Drage

17.30 Igor Skamperle (Trst):

Narodnost v postmoderni misli

Diskusija in družabnost

Sobota, 1. septembra

9.00 Zasedanje osrednjega iniciativnega odbora za pripravo svetovnega slovenskega kongresa; poročila predsednika Bojana Brezigarja in tajnika Vinka Ošlaka

15.00 Srečanje slovenskih revij - uvod v prvo povojno srečanje urednikov slovenskih periodičnih publikacij po svetu

17.30 Zdravko Inzko (Dunaj)

Slovenija s perspektive širšega sveta

Diskusija in družabnost

Nedelja, 2. septembra

10.30 Janez Pogačnik (Ljubljana):

Slovenska Cerkev pred novimi nalogami

Diskusija

15.30 Ob petindvajsetletnici Drage

16.30 Spomenka Hribar (Ljubljana), Ivo Jevnikar (Trst), Karel Smolle (Celovec), Janez Zorec (Pariz)

Okrogla miza:

Po zlomu polstoletne diktature

v nova slovenska obzorja

Po diskusiji zaključek in družabnost.

Opomba: Nedeljsko službo božja bo ob 9. uri na prostem in jo bo daroval tržaški škof L. Bellomi.

Akcija 10.000

Iz zadnje (7.) številke Mladike (recenzija sledi v naslednji številki) povzemamo: Namen pobude »Akcija 10.000 lir za kulturo« je bil ustanovitev sklada za pospeševanje kulture na Tržaškem in še zlasti: podpiranje slovenskega tiska, vzgoja mladih, utrditev slovenske prisotnosti v mestu, raziskovanje in zbiranje dokumentacije.

Odbor pobudnikov je sklenil podpreti načrt zadruge Slovenski dom, ki je lastnica prostorov v Donizettijevi ulici, in se je odločila za nakup stanovanja v drugem nadstropju iste stavbe. V drugo nadstropje naj bi se preselili tisti del naše dejavnosti, ki trenutno najbolj trpi zavoljo prostorske stiske: to so uradi in knjižnica.

Za nakup stanovanja je zadruga najela posojilo, ki ga bo morala vrniti v petih letih skupaj z visokimi obrestmi. Zato bo odslej Akcija 10.000 lir prvenstveno namenjena tej pobudi.

Razširitev prostorov v Donizettijevi ulici je nedvomno pomembna pridobitev za slovensko in katoliško kulturo v Trstu, saj so to pravzaprav edini slovenski prostori v ožjem mestnem središču. Zato za službi pobuda gotovo vso našo podporo.

Širite „Katoliški glas“

Bralci pišejo

Razmišljanje ob prizadevanju za spravo

V julijski številki »Rodne grude«, ki jo že 37. leto izdaja v Ljubljani Slovenska izseljenska matica (SIM) in je namenjena Slovincem, ki živijo na tujem, je glavni urednik Jože Prešeren napisal kratek uvodnik, v katerem med drugim piše: »Imam občutek, da bomo z idejo o spravi veliko lažje uspeli doma kot pa med samimi Slovenci po svetu.« Ko se spominja svojih obiskov v Argentini, v Clevelandu v ZDA in Torontu se vprašuje: »Ali bodo te skupine, te skupnosti sprejele spravo, o kateri se dogovarjamo doma?« Ugotavlja, da v tisku, ki ga izdaja emigracija, ni mogoče zaslediti pravih odmevov na pobudo o narodni spravi, o spravi vseh Slovincem, o spravi med posameznimi idejnimi skupinami.

Da urednik Rodne grude ni bil povsod zunaj sprejet kot »ljubi gost iz domovine«, je vzrok v tem, da je bila Rodna gruda več kot 30 let navadno trobilo slovenske komunistične partije, ki je pod vodstvom članov državne varnosti (UDBE) poskušalo razbijati slovensko enotnost zunaj in ji tveziti laži o »narodno-osvobodilnem boju« in oznanjati druge »edino zveličavne resnice«, ki so jih oznanjali pri nas na Slovenskem Kidrič, Kar-delj in tovariši.

Kar zadeva pisanje Slovincem na tujem, je pač g. Prešeren marsikaj spregledal, ali pa noče vedeti. Ali ni misel o slovenski spravi zrasla prav v emigraciji in bila v Sloveniji od uradnih komunističnih krogov takoj obsojena? Že zdavnaj so izseljenski duhovniki pri molitvah za mrtve ob 1. novembru molili za vse Slovence, padle v vojni, ne glede na to, na kateri strani so se borili. Kdor je znal brati emigrantsko časopisje, je takoj videl, da napadajo sistem, ki je v svojih metodah visoko prekašal nekdanje fašistične metode. Ko je prišla v Slovenijo tuja okupacija, smo vsi vedeli, da sta fašizem in nacizem pred porazom, da gre za preživetje, resnično nevarnost za slovenstvo in vernost pa je predstavljal mednarodni komunizem.

Ko že govorimo o »spravi«, ne smemo pozabiti, da je umirajoča vlada govorila le o »pomiritvi«. Sploh je za nas zunaj vprašanje, koliko pripadniki nekdanje edine zveličavne ideologije mislijo s spravo resno, kaj jim ta beseda zares pomeni. Iz preteklosti imamo izkušnje, da ista slovenska beseda katoliškemu Slovincu pomeni nekaj drugega kakor po slovenskemu marksistu.

V zadnjem času je res Rodna gruda spremenila svoj zunanji obraz. Seveda pa še ni rečeno, če prinese na naslovni strani kako cerkvico ali celo sliko škofa, da je s tem spremenila tudi svoje mišljenje, svoje srce! Ali se g. urednik kaj spominja, kako je Slovenska izseljenska matica dolga leta razdirala delo izseljenskih duhovnikov, ljudi odvrčala od slovenske Cerkev, ki je vsa leta skušala ohranjati med izseljenci vernost in slovenstvo, tudi v tistih časih, ko slovenstvo za slovensko komunistično partijo ni bilo nobena vrednota, kar smo videli pri zdomcih, ki so obiskovali šole prvih dvajset let po vojni.

Kako naj razumemo resnost sprave, če je predsednik borcev Rado Cilenšek še letos v Novem tedniku zapisal, da on in večina borcev NOV ne bo nikoli dovolila sprave znotraj slovenskega naroda. V to smer kažejo tudi vsi nastopi borcev ob raznih proslavah. Kako je mogoče verjeti v iskrenost sprave, če je »Delo« v književnih listih z dne 5. julija prineslo »za spravi dan« nekaj pesmi mrtvih domobranskih pesnikov pod zaglavjem »Zamolčan«, na isti strani pa tudi naslednje: »Božjepotnikom — V fašiste ne enega strela niste sprožili, v uniformah ste nemških se bili, zdaj pa na ves glas bi trobili: "Tudi mi smo se za domovino borili!" — Kar se ni posrečilo partiji, naj bi se zdaj antipartiji: vsi na bi v en (R)og trobili.« Cvetko Zagorski.

K temu je možno samo pripisati: in koliko strelav ste vi izstrelili, da bi brezpravne Slovence branili? Saj ste le okupatorje dražili, da so potem krščanske Slovence pobili!

Ko prebiram v sobotni prilogi »Dela« pisma bralcev, ki najbolj pokažejo, kaj ljudje mislijo, ko poslušam televizijska poročila, kako so podana, ugotavljam, da smo še zelo daleč od »skupnega gledanja«. V opravičilo vam je, da so vam učitelji zgodovine skozi 45 let podajali tisto zgodovino, ki jo je oznanjala »nezmotljiva komunistična stranka«, ki se pa

le delno sklada s tem, kar kristjani razumemo pod pojmom resnice.

Vse se pravzaprav združuje v dve vprašanji: Kaj je bila NOB, borba za osvoboditev Slovincem izpod fašizma, ali le komunistična zarota, ki je hotela napraviti iz Slovenije sovjetsko republiko. V to smer so kazali napisi po zasedeni Ljubljani: »Prid' Stalin, da bo moka po en din«, »Zivio Stalin«, »Dol s farji«, pobijanje duhovnikov in zavednih katoličanov preden so nastale vaške straže!

Drugo vprašanje, kaj so bile vaške straže in kasnejše domobranici, ali so bili to kvilingi, sodelavci okupatorja, ali pa branitelji krščanstva in svobode v Sloveniji, kar je zarota Kominterne in KPS skušala uničiti.

Dovolji!

LL

KOČEVSKI ROG

Kaj to goščavo skalovje nam skriva, kaj to šumenje nam smrek govori? Poslušaj, brat, skrivnost se odkriva, ki desetletja nas v srcu boli.

Poglej: Na oltarju se Jagnje daruje, njegova je kri odpuščanja pečat. Mati slovenska se lahko raduje, domov se je vrnil izgubljeni brat.

Vojna pregreha v novi luči se sveti, Abelov danes je grob obiskan. Venec zeleni nam daj zaželeti, da bode greh kruti za vedno opran.

Brat bratu roko si iskreno podajmo; čaka na njivi Očetov nas plug. Račune pred Bogom vse poravnajmo, da bo zadehtel domači nam kruh.

Ivan Stanta

Še o „Spremembah“...

V 31. številki Katoliškega glasa sem z zanimanjem prebral članek z naslovom Spremembe kličejo spremembe (podpisan DEM). Ker vsebuje članek poleg pravih in povsem sprejemljivih stališč tudi vrsto pavšalnih in silno enostranskih, da ne rečem žaljivih sodb na račun nekdanjih in sedanjih voditeljev stranke Slovenske skupnosti, vprašujem, ali z mnenjem DEM-a soglašate tudi vaše uredništvo ali gre za zgolj zasebno mnenje pisca. Če je, kot domnevam, resnična druga od omenjenih možnosti, sodim, da bi moralo to biti že od vsega začetka bolj razvidno. (sledí podpis)

ODGOVOR. Članek Spremembe kličejo spremembe iz 31. številke našega tednika izraža izključno stališča pisca. Na splošno mnenja avtorjev objavljenih člankov uredništva ne obvezujejo. Drži pa, da bi bilo treba morda v tem primeru z ozirom na sporno vsebino članka, to dejstvo še posebej podčrtati.

Uredništvo

Iz slovenske Koroške

Mohorjeva družba v Celovcu

Letos se je Mohorjeva družba v Celovcu prvič lotila še ene dejavnosti več. V Modestovem domu so se cel mesec julij (in tudi avgust) vrstili jezikovni tečajji nemščine, ki so se jih udeležili mnogi mladinci v starosti od 12 do 18 let — tako iz matične domovine kot iz Italije in od drugod. Medtem ko univerza skrbi pri takih tečajjih le za učno snov in slušatelji stanujejo na raznih koncih, so v Modestovem domu vse spravili pod eno streho. Tako je bilo poskrbljeno za pouk, stanovanje, prehrano in razvedrilo. Pa tudi v Slomškovem domu te dni ni bilo dolgčas. Pouka nemščine se je udeležilo 54 deklet (in dva fanta) predvsem z namenom, da si pridobijo nekaj znanja za nadaljevanje šolanja na gospodinski šoli v Št. Jakobu.

★

Ker je kulturna industrija vzgojila svoje žrtve, da se v času, ki jim je dodeljen za duhovno potrošnjo, skrbno izogne slehernemu naporu, se one same s še večjo prizadevnostjo oprilemajó videza, ki zakriva blisivo. (Theodor Wiesengrund Adorno, Filozofija sodobne glasbe)

Repentabor vabi

Na praznik Marije Vnebovzete se Repentabor obleče v plašč preteklosti in sedanjosti. Že stoletja stoji to romarsko svetišče. Ljudje, povezani s preteklostjo ustvarjajo sedanjost in pripravljajo temelje za prihodnost, ko v teh dneh romajo k Mariji Devici na Repentabor. Zadnja leta je opaziti vse več ljudi na priljubljenem griču.

Vera v Boga dá ljudem posebno moč za življenje. Mnogokrat se pojavijo v človeški družbi razni človeški vrelci obljub in človeških ver. Le-ti po nekaj letih ali desetletjih usahnejo in ljudje, ki so naselili praznini obljubam, začno počasi odpirati oči.

Bog pa ne ostane le pri obljubah. Prav Marija in še posebej Marija Vnebovzeta je vidno znamenje uresničenja božjih obljub. Za nas živeče so še vedno obljube. Vemo pa, da se že uresničujejo in se bodo gotovo v celoti uresničile. Zato se tako

MARJAN TOMŠIČ:

Noč je moja, dan je tvoj Istrske štorje

Pred nekaj leti je založba Kmečki glas začela izdajati zbirko Glasovi. V njej naj bi izhajale ljudske pripovedke, ki še krožijo po slovenskem narodnem ozemlju. Prva knjiga v tej zbirki je bila Javorov hudič, zbirka pripovedk iz Vipavske doline in njenega obrobja. Ob izidu te prve knjige v zbirki Glasovi si bralci nismo predstavljali, da bo že čez dve leti izšla druga knjiga in sicer tudi iz Primorske, tokrat iz Istre. Nosi pa naslov Noč je moja, dan je tvoj.

Knjigo je uredil Marjan Tomšič, ki je leta 1980 začel poučevati na šoli v Slovenskem Gračiču. Pri otrokih je začel zbirati najprej ljudske pesmi in nato še pripovedke. Vse to je objavil v šolskem glasilu. Nato je naredil izbor pesmi v posebni številki in, ko je nameraval podobno narediti s pripovedkami, je bila tu že zbirka Glasovi založbe Kmečki glas. In Istrske štorje (zgodbe) so dobile v njej mesto.

In če sedaj Istrske zgodbe primerjamo s prvo knjigo iste zbirke, ugotovimo precejšnjo razliko med njima. Glede na to, da obe vsebujeta ljudske pripovedke s Primorske, bi pričakovali veliko več podobnosti.

Istra se nam iz knjige kaže kot skrivnost svet, svet, v katerega tuji vplivi težko pridejo. Do novih in tujih stvari so ljudje nezaupljivi. Kljub temu da tuji, novi svet vpliva nanje, se mu na zunaj celo podredijo, s tem ko prevzamejo navade tega sveta, pa na znotraj ostajajo Istrani. Prav temu dejstvu se moramo zahvaliti, da je še do pred nekaj leti bilo mogoče najti tako veliko število zgodb.

Ljudje, ki nastopajo v zgodbah, so pod velikim vplivom bajeslovnih bitij, od štrig (čarovnic) pa tja do nekakšnega hudiča, ki pa ne more biti istoveten s hudičem, kakor ga pojmuje krščanska vera. Nikoli ne veš, kdaj se tem osebam zameriš. Včasih zahtevajo od tebe nemogoče stvari, spet drugič pa jim padeš v nemilost, ne da bi za to vedel. Da se rešiš iz njihove oblasti, se moraš zateči h krsnikom. Po ljudskem pojmovanju krsniki »vidijo hudobijo in se borijo proti štrigam in štrigotom«.

Verjetno je največja značilnost teh

radi zatekamo k Mariji, saj v njej vidimo uresničenje božjih obljub.

Na sam praznik bo prva sv. maša ob 8. uri. Osrednja slovesnost bo ob 10. uri, ko bo maševal škof Bellomi.

Popoldne ob 17. uri bo popoldanska slovesnost s sv. mašo na prostem in petimi litanijami v cerkvi.

16. avgusta župnija slavi sv. Roka. Sv. maše ob 8. in 10. uri. Zvečer ob 20. uri večernice. Vse dni priložnost za spoved.

Že na predvečer, še posebej pa na sam praznik Marije Vnebovzete ter na praznik sv. Roka bodo, kot že v navadi, župljani postregli romarje s kraškimi dobrotami.

PRAZNOVANJE

farnega patrona sv. Roka v Nabrežini

V soboto, 18. avgusta ob 20.30 na župnijskem vrtu duhovna predstava »SLEHERNIK«

Nastopajo igralci iz Št. Jošta. Vstop prost.

V nedeljo, 19. avgusta ob 9.30 slovesna maša (latinska). Pridigal bo dr. Drago Klemenčič, urednik »Družine«. Po maši procesija z Najsvetejšim ob spremljavi godbe, zboru, narodnih noš, pritrovanja. Zaključek pred cerkvijo na trgu.

Marijanski shod na Opčinah

V nedeljo 9. septembra bo na Opčinah 42. marijanski shod. Začetek v cerkvi ob 15.30 in ga vodi škof Bellomi.

Poudarek shoda bo na božji ljubezni ter bo ob enem uvod v zborovanje slovenske tržaške Cerkev. Povabimo vse naše ljudi! Za starejše ljudi bodo na voljo sedeži. Ob lepem vremenu bo procesija po vasi s kipom fatimske Matere božje. Maša bo ne prostem.

Božo Rustja

GORIŠKE NOVICE

SSK na obisku pri goriškem prefektu

Goriški prefekt Giovanni Rosa je sprejel na vljudnostni obisk zastopstvo goriške Slovenske skupnosti, ki jo je vodil pokrajinski tajnik in odbornik dr. Mirko Spacapan in v kateri sta bila še Marjan Terpin in Renco Frandolič.

Slovensko zastopstvo je predstavnika vlade seznanilo s stališči slovenske stranke zlasti glede vprašanj zaščitnega zakona, slovenske šole in sožitja tako med tu živječima narodoma kakor tudi med Gorico in novogoriškim področjem.

Prefekt Rosa je pokazal veliko odprtost in zanimanje za probleme državljanov slovenske narodnosti, zato so se skupaj zavzeli za sodelovanje in vzpostavitev tesnejših stikov, da se bodo lahko tudi predstavniki vladnih oblasti podrobno seznanili z življenjem slovenske skupnosti v Italiji.

Ugoden razplet na občini in pokrajini

Na svojem sedežu v Gorici se je sestalo pokrajinsko tajništvo SSK. Sejo je vodil pokrajinski tajnik dr. M. Spacapan, ki je podal obračun zaključenih pogajanj na pokrajinski in občinski ravni v Gorici. Na pokrajini se je povoljno zaključila kriza, ki jo je povzročil PSI in se je večina še tesneje povezala, da lahko reši nekatera pereča vprašanja goriške province.

Na občinski ravni v Gorici je delegacija SSK, ki so jo sestavljali dr. Karlo Brešan, dr. Stefan Bukovec in Marjan Breščak, z uspehom opravila svoje delo, saj bo SSK še nadalje pomemben član upravne koalicije s svojim odbornikom in prisotnostjo svojih zastopnikov v različnih občinskih ustanovah. SSK bo v odboru zastopal Marjan Breščak. Tako bo prav s strani slovenske stranke potrjena naša prisotnost v goriški občinski upravi.

Dr. Spacapan je nadalje še poročal o stikih z novogoriškim Demosom in o nedavnem sestanku, ki ga je SSK imela s tamkajšnjim županom Pelhanom o sodelovanju obeh Goric.

Sovodnje

Sovodnjski občinski svet se je pred poletnimi počitnicami zadnjič sestel 26. julija. Po uvodnih formalnostih in ker (po mnenju župana) ni bilo nobenih poročil, je svetovalec SSK Ivo Kovic naprosil odbor za ureditev treh problemov v Rupi: počistiti cesto pri šolskem poslopju, odstraniti drevesa na malem trgu ob telefonski kabini in jih nadomestiti s primernejšimi, postavitev smerokazov pri vodnjaku. Kovic je postavil tudi ekološko vprašanje o tovarni v Rupi. Župan je pojasnil, da je uprava že naročila zadevne analize.

Svetovalec SSK Andrej Fajt je postavil vprašanje glede ureditve sovodnjskega župnišča. Župan je zagotovil, da uprava že skrbi za uresničitev zaprosenih posojil in da bo uprava v skrajnem primeru najela posojilo pri domači posojilnici. (Toda kdaj?)

Svetovalec SSK Černic je želel vedeti, kako je s premeščanjem tajnikov, ki naj bi jih uvedla Prefektura, kajti sovodnjski tajnik odhaja v občino Mariano. Na vprašanje I. Kovica o usodi uporabe slovenske šole na javni, sta župan in podžupan odgovorila, da bo uprava poskrbela za prevajalca. (Ne pa za tajnika, ki obvlada slovenskoščino!)

Med probleme občine spadajo tudi stroški smetarske službe (okoli 61 milijonov). Uprava pa z davki lahko iztrži le 34 milijonov lir. Zato je svet odobril 30-odstotni povisek te službe.

Sledila je odobritev novega pravilnika za pokopališke usluge in odkup zemljišča, ki stopi v veljavo 1. septembra. Svet je odobril tudi pogodbo s podjetjem ILSA iz Vidma za odvažanje rabljenega kuhinjskega olja. Podjetje bo na prošnjo vseh, ki so zainteresirani postavilo potrebne

posode.

Bučna razprava se je razvnela ob zapleteni točki poveritve naloge za upravljanje knjigovodske službe. Do izraza je prišla precejšnja neenotnost med samimi predstavniki večine.

Podobno razburjenje je povzročilo tudi vprašanje glede novega kamnoloma Miren-Lokvica. Svetovalec SSK Černic je pred občinski svet podrobno razgrnil vso problematiko (glej samostojen članek v tej številki našega lista - op. ur.). Tega ni mogel požreti župan, ki o razvoju dogodkov ni bil na tekočem in je očital Černicu, da bi ga moral seznaniti o srečanju z novogoriškim Demosom, ki je članom SSK posredoval podatke. Drugačnega mnenja so bili podžupan Petejan ter svetovalec Cotičeva in Kuštrin, ki so Černičevi razlagi sledili z zanimanjem, saj gre tudi pri tem le za skupno dobro. - Č.D.

Srečanje z misijonarji v Logu

Marijina božjepotna cerkev v Logu pri Vipavi se je v nedeljo 5. avgusta znova napolnila z verniki. Prišli so, da se srečajo z našimi misijonarji in misijonarjami. Kar deset jih je bilo iz misijonskih dežel in še nekaj domačih pomočnic. Navzoči so bili: Zdravko Kravos iz Zambije, Ludvik Zabret iz Indije, Branka Kladnik iz Slonokoščene obale, dr. Sonja Masle in Marija Veider z Madagaskarja, p. Miha Drevenšek in Tone Kerin iz Zambije, Milan Kadunc iz Toga, Janez Mihelčič iz Japonske in Franci Mihelčič, ki odhaja v misijone na Madagaskar.

Somaševanje je vodil škof. Metod Pirih, berila in speve so pa brale misijonarke. Po evangeliju je škof imel kratko homilijo, v kateri je poudaril, kako imajo vsa ljudstva pravico, da spoznajo evangelij in da je zato širjenje evangelija dolžnost vseh kristjanov, evharistija je pa srce Kristusovega skrivnostnega telesa na zemlji. Po pridigi je škof blagoslovil in izročil misijonski križ Franciju Mihelčiču, ki prvič odhaja v misijone na Madagaskar.

Pred zadnjim blagoslovom so spregovorili posamezni misijonarji in misijonarke in orisali svoje delo. Somaševal je in misijonske delavce predstavil msgr. Franc Mikuž, direktor Papeških misijonskih družb za Slovenijo.

V Logu je še to vredno pohvale: tam ob sličnih slavjih prevladuje ljudsko petje, poje vse božje ljudstvo.

Za števerjance

Katoliška knjigarna v Gorici sprejema naročila fotografij, ki jih je posnel fotografski studio iz Rima ob sprejemu mešanega zbora F.B. Sedej iz Števerjana pri papežu Janezu Pavlu II. 6. junija letos.

Interesenti si lahko slike ogledajo med običajnim urnikom obratovanja Katoliške knjigarne in jih nato naročijo pri uslužbencih. Vseh fotografij je 26. Ker predstavlja obisk pri sv. očetu enkratni dogodek, svetujemo vsem članom zbora, da si nabavijo fotografije, ki jim bodo v dragocen spomin. K nakupu posnetkov pa so vabljeni tudi tisti, ki so poklonili darove papežu, ter ostali števerjanci in skratka vsi, ki bi želeli spomin o nepozabnem dogodku.

Na voljo je nadalje videokaseta s posnetki tekmovanja cerkvenih zborov na Bledu 5. in 6. maja letos, in obiska v Vatikanu števerjanskega zbora. Kaseto je posnela ekipa RTV Ljubljana, nabavite pa jo lahko pri organizatorjih pevske revije, tj. družbi MICOM iz Ljubljane in sicer po telefonu 003861/1310-808 (vsak dan od 9. do 13. ure) ali pismeno, na naslov: MICOM Ljubljana d.o.o., 61000 Ljubljana, Poljanska 36.

»Lahko je biti svetnik, ko nočeš biti človek.« je pravil Marx. V resnici pa po tem nisi ne človek ne svetnik: to je velika laž farizejstva. (Jacques Maritain, Integralni humanizem)

Matil božja s Prevala

Preval - Slovesnosti

Ponedeljek 13. avg.: ob 20.30 sv. maša na Prevalu.

Torek 14. avg.: ob 20.30 v župnijski cerkvi v Moši orgelski koncert; igrata prof. H. Bergant in prof. A. Marcosig.

Sreda 15. avg.: ob 16. uri v Moši prazniško pritrkavanje mojstrov iz Brd in Furlanije. Ob 17.30 na Prevalu slovesna maša nadškofa Bommarca, nato procesija do cerkve v Moši. Tu bo blagoslovitev novega zvona za cerkev na Prevalu.

»Bergtour 90«

Letos poteka 25 let od pobratenja med mesti Celovec, Gorica in Nova Gorica. Ta jubilej bodo proslavili tudi tako, da za prvi teden septembra organizirajo pohod od Celovca do Gorice preko Karavank in Julijskih Alp (Bergtour). Pohoda se bo udeležilo okrog 120 oseb, med njimi tudi trije alpinisti iz Sovjetske zveze. Od Celovca do Gorice bodo hodili en teden. Zaključek bo v Novi Gorici 8. septembra.

Novi kamnolom Lokvica nad Mirnom

Sredi julija je novogoriški občinski svet ponovno razpravljal o načrtovanem novem kamnolomu Lokvica-Miren. Na sejo je novogoriški Demos povabil tudi predstavnik SSK za občino Sovodnje, ki že leta z zanimanjem sledi temu problemu. Zavoljo drugih obveznosti se delegacija SSK ni utegnla udeležiti razprave o tej točki. Kasneje smo zvedeli, da je novogoriški občinski svet po kratki razpravi in raznih predlogih sklenil, naj se načrt iz ekoloških, geoloških in rudarskih razlogov dá v ponovno proučitev.

O tem kamnolomu se govori že več kot deset let. Le-ta naj bi nadomestil usihajoče področje izkopavanja v Vrtojbi. Načrt novega kamnoloma s spremljajočimi objekti (pridobivanje apnenca, separacija, asfaltna baza, betonarna, prometni priključki na cesto Miren-Opatje selo) predvideva zaseg 192 hektarjev površine. Izbrana lokacija predelave v Globoki dolini naj bi imela najbolj ustrezne značilnosti glede varstva okolja pred hrupom in primeren dostop. Vodo za sanitarne, požarne in tehnološke potrebe bodo črpali iz smeri Opatje selo, kajti voda iz Vipave bi lahko kvarno vplivala na podtalnico.

Izgradnja vseh potrebnih objektov naj bi se vršila postopoma v treh fazah. Izkoriščanje kamnoloma naj bi trajalo 100 let s skupnim odkopom treh milijonov kubičnih metrov materiala in ob sprotne urejanju ter zasaditvi primernih rastlin na izkoriščeni površini.

Iz dokumentacije, po kateri je povzet pričujoči zapis, je razvidno, da je bil osnutek vsega tega načrta javno razgrnjen v prostorih občine Nova Gorica in KS Opatje selo lani decembra in da pristojni Komite za varstvo okolja in urejanja prostora občine Nova Gorica ni prejel nobenih pripomb.

V dokumentaciji pa ni nikakega zapisa o dogovarjanju s sosednjimi občinami, zlasti sovodnjsko, s te strani meje, saj bo obratovanje tega kamnoloma pri Lokvici in drugih objektov imelo posledice tudi za prebivalce Gabrij, Rupe in Peči. Vse

SREČANJE ZAMEJSKIH IN IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV

v Trizimu (Tricesimo)
od 20. do 22. avgusta

Ta srečanja imajo že kar dolgo tradicijo. Prinesla so v to skupnost marsikakšno spodbudo, povezovala so nas, zlasti v težkih letih realsocialistične diktature doma. Povezala so nas s prijateljskimi vezmi, ki so jih zlasti izseljenski duhovniki potrebovali.

Žal, je v zadnjih letih zanimanje, tako med izseljenskimi kakor med zamejskimi duhovniki za te sestanke in povezanost, začelo pojemati in udeležba je postala vedno manjša. Zlasti smo pogrešali mlade duhovnike tako iz zamejstva kakor iz izseljstva. Vodstva duhovniških skupin (Trst, Gorica, Benečija, Celovec, Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov) bodo morala poiskati vzroke.

Naj bi se letošnjega srečanja udeležilo čim več duhovnikov in tam potem lahko tudi ugotovijo, ali so ta srečanja po spremembah v matični domovini še potrebna. Res je, da takšnih počitniških srečanj v slovenskih škofijah doslej niso poznali, kar pa ne pomeni, da bi bilo nemogoče z njimi začeti. To bi bila tudi ena od nalog novega tajništva pri slovenski pokrajinski škofovski konferenci v Ljubljani, ki je bila pred nedavnim ustanovljena prav za potrebe izseljencev in zakaj ne tudi zamejcev?!

C-č

PODPIRAJTE »KATOLIŠKI GLAS«! DARUJTE V NJEGOV TISKOVNI SKLAD!

Štoblank. Dobrotnik iz Trbiža, ki želi ostati neimenovan (T.M.T.), je daroval milijon lir za popravila in obnovno naše župnijske cerkve, hudo poškodovane zaradi lanskega bogoskrunskega požara.

Plemenitemu dobrotniku se pristočno zahvaljujejo župnik Emil Cencig in vsi štoblanski farani ter mu voščijo zdravja, sreče in božjega blagoslova. Vnaprej se zahvaljujejo tudi vsem drugim dobrotnikom, ki bodo podprli prenovitev štoblanske cerkve, v kateri je 54 let maševal rajni župnik pre Mario Laurencig, zelo zaslužen duhovnik naše Benečije. Bog naj povrne živim, rajnim pa naj da večni pokoj!

Sv. Višarje - Dom srečanja

Pomagajte uresničiti to zamisel, prispevajte za odkup stavbe. Denarne prispevke morete nakazati na tekoči račun št. 44490 - Dom srečanja - Višarje - pri Banca Agricola (Kmečka banka), Gorica.

DAROVI

Za Katoliški glas: M. P. 50.000 Slavica Kocijančič namesto cvetja na grob Franca in Slave Košuta 30.000; Zdravko Klanjšček 30.000; udeleženci potovanja v Skandinavijo 135.000 lir.

Za Katoliški dom: N. N. 100.000 lir.
Za Pastirčka: M. P. 50.000 lir.
Za goriške skavte: Bogdan, Tatjana in sonja Suligoj v spomin na dragega očeta 200.000 lir.

Za cerkev v Štandrežu: v spomin Rozalije Plesničar: druž. Nanut 70.000, Milka Namut 70.000, Peter in Roža Lutman 30.000; v spomin Ane Pulec-Grendene: prijatelji rojeni 1918. leta: 80.000 in sodelavke v cerkvi 50.000; Mučič Zdenka v spomin Rozalije Zavadlav 50.000; sorodniki v spomin Jožefe Devetak 50.000; Julka Brajnik v spomin Lojzeta Žorža 50.000; sestra Zalka v spomin dr. Andreja Makuca 100.000; Vida in Danica Rijavec v spomin Andreja Budala 50.000; Marinič Jožefa v spomin brata Jožefa 100.000 lir.

Za SSK: Ana Ožbot, Sovodnje 50.000 lir
Za semenišče v Vipavi: S. M. - S. 20.000 lir.

Za Sv. goro: S. M. - S. 20.000 lir.

Za barvna okna v cerkvi v Bazovici: Nada Mesarjeva 20.000, ob poroki Palčič 100.000, Karel Grgič v spomin Rafaela Grgiča 15.000, Zvenkovi v spomin na očeta Rafaela 50.000, Dina Ražem v spomin sina Andreja 40.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: Lojze Boštjančič 10.000; Franc Malalan 30.000; K. G. 10.000; S. M. - S. 20.000; Pavla Novak v spomin na moža Ivana ob peti obletnici smrti 20.000; ob 4. obletnici smrti Marija Sossi se ga spominjajo vsi njegovi 100.000; druž. Širca v spomin strica Jožeta 100.000 lir.

Za CPZ sv. Jerneja - Opčine: Pavla Novak v spomin moža Ivana ob 5. obletnici smrti 50.000 lir.

Za cerkev pri Ferlugih: Danila Maver v dober namen 50.000 lir.

Za cerkev v Nabrežini: Ema Buda v spomin bratov Antona in Jožefa 80.000; Venier 10.000; Devetak 10.000; Piloti 50.000; Rosati 10.000; G. J. 10.000; Radovič 10.000; Petelin 70.000; Gruđen 50.000; Marchesan 10.000; De Corradi 30.000; N. N. ob rojstnem dnevu 65.000 lir.

Za lačne otroke: C. Kovač ob prvi obletnici smrti Julke Skvarča 50.000 lir.

Za misijon p. V. Kosa: Francka Vremec 20.000; K. G., tudi za lačne 40.000; Lojzka Furlan 20.000; S. M. - S., za lačne otroke 20.000; Tončka Sosič 20.000; Ju. V. - N. 100.000 lir.

Za slovenske misijonarje: nečakinja ob prvi obletnici smrti strica Ivana Hlada 100.000 lir.

Za slovenske misijonarje: malčki iz otroškega vrta v Borštu 20.000; Marija Fabijančič 100.000 lir.

Vsem podpornikom našega lista in drugim Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

KATOLIŠKI GLAS

tednik - uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/533177 - telefax 533177 - poštini tek. račun: 11234499 poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik Pošt. plačana v gotovini - skupina 11/70% Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo (Società Tipografica Cattolica srl - Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318)

Tiska: Tiskarna Budin v Gorici
Cena posamezne številke: 1000 lir

Letna naročnina: Italija 45.000 inozemstvo 70.000 zračna pošta 95.000

Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpeca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA

ZAHVALA

Pred kratkim je preminil oče in mož

DANILO BAJT

Zahvaljujemo se vsem, ki so se pogreba udeležili. Dolžni smo zahvalo g. župniku za pogrebne obrede v domači cerkvi, cerkvenemu zboru za petje, vsem, ki so darovali za svete maše, in vsem, ki so darovali namesto cvetja v dober namen.

Svoji

Stevejan, 4. avgusta 1990

KATOLIŠKA KNJIGARNA

Travnik, 5 - Gorica

z novo upravo »SLOVIMPEX« - Tel. 0481/531407

Nudi odjemalcem vse, kar učenci in dijaki potrebujejo za šolo; ima bogato izbiro pisarniških potrebščin; ima na razpolago najnovejše slovenske knjige; je bogato založena z devotionalijami in nabožnimi predmeti ter s šolskimi učbeniki s popustom.